

RETTEVEJLEDNING
Ordinær eksamen
EU-ret, HA(jur)
Maj 2021

Opgave 1

Spørgsmål 1.1.

Fælles for de fire tiltag er, at de potentielt hindrer indførslen af varer til medlemsstat B, og derfor skal vurderes efter art. 34 TEUF, ligesom det skal vurderes, om de skal notificeres efter notifikationsproceduredirektivet, direktiv 2015/1535. Har medlemsstat B forsømt at notificere efter dette direktiv, er konsekvensen, at reglerne ikke kan håndhæves, og Asta kan således (indtil videre, dvs. indtil de er korrekt vedtaget) se bort fra sådanne regler, jf. EU-retten, s. 706 f.

Ad A

Det skal først overvejes, om dette tiltag overhovedet er egnet til at påvirke indførslen af varer og dermed kan være en kvantitativ indførselsrestriktion eller en foranstaltning med tilsvarende virkning, jf. Dassonville-dommen. Det kan ikke udelukkes, at kravet kan have en vis effekt på indførslen af ovne uden indbygget isolering. Dernæst skal det efter Keck-dommen vurderes, hvilken type regler der er tale om. Der stilles ikke krav til produktet (saunaovne behøver således ikke at have en indbygget isolering), hvorfor kravet mere oplagt kan henføres til kategorien "andet". Det skal herefter vurderes, om kravet kan siges at udgøre en hindring for markedsadgangen, hvilket indebærer, at det skal vurderes, om kravet har en (betydelig) påvirkning af forbrugernes tilbøjelighed til at købe ovne uden isolering, jf. EU-retten, s. 354 f. Dette er oplagt ikke tilfældet, idet det forekommer rimeligt overskueligt at montere en isolering på væggen. Hvis de studerende ikke desto mindre mener, der er tale om en hindring for markedsadgangen, skal de, henset til at kravet ikke er diskriminerende, vurdere, om kravet kan begrundes i Cassis-hensyn eller art. 36 under hensynet "beskyttelse af menneskers liv og sundhed". Kravet synes at være begrundet i risikoen for brand, og dermed er det vel begrundet i art. 36. Kravet virker til at være proportionalt, og dermed foreligger der ingen overtrædelse af EU-retten.

Efter notifikationsproceduredirektivet skal det overvejes, om der foreligger et "andet krav", som indebærer, at man regulerer produktets livscyklus efter markedsføringen. Dette er tilfældet her. Det er dog ydermere et krav, at sådanne krav har en betydelig indflydelse på produktets sammensætning eller afsætning, jf. direktivets art. 1, stk. 1, litra d, og EU-retten, s. 698 f., og denne betingelse synes ikke at være opfyldt her. Derfor er det ikke nærliggende, at kravet skal notificeres.

Ad B

Det skal først overvejes, om dette tiltag overhovedet er egnet til at påvirke indførslen af varer, jf. Dassonville. Det er dog nærliggende, at et krav om at påføre advarselsskilte vil have en sådan påvirkning. Dernæst skal det efter Keck-dommen også her vurderes, hvilken type regler der er tale om. Kravet om montering af advarselsskilte er et produktkrav, og da det ikke er diskriminerende, skal det overvejes, om det kan begrundes i enten Cassis-hensyn eller art. 36. Igen synes kravet at kunne begrundes i hensynet til beskyttelse af menneskers liv og sundhed, jf. art. 36, og det forekommer proportionalt. En del studerende vil have lovliggørelsen ind under forbrugerbeskyttelseshensynet og diskuterer i den forbindelse mærkning. Både i forbindelse med delspørgsmål A (brandsikkerhed) og B (forebyggelse af forbrændinger) synes lovliggørelsen i højere grad at kunne begrundes i en beskyttelse af menneskers liv og sundhed end forbrugerhensyn, men også sidstnævnte hensyn kan diskuteres i forbindelse med lovliggørelsen.

Kravet er desuden en teknisk specifikation og skal derfor notificeres, jf. EU-retten, s. 696.

Ad C

Det skal først overvejes, om dette tiltag overhovedet er egnet til at påvirke indførslen af varer, jf. Dassonville. Det kan ikke udelukkes, at kravet om en 5-årig garanti i medlemsstat B kan have en vis effekt på indførslen af ovne, da producenterne kan mene, at det er en ekstra byrde, der pålægges dem at stille en sådan garanti. Det skal derfor også her efter Keck-dommen vurderes, hvilken type regler der er tale om. Kravet om en udvidet garanti bør enten henføres til kategorien "salgsformer" eller "andet". Det, der taler for at henføre det til førstnævnte, er, at det er en garanti, der skal gives i forbindelse med salget. Men kategorien "salgsformer" omfatter ifølge den foreliggende retspraksis normalt spørgsmål om, hvordan man kan markedsføre produkter, hvor, hvornår og af hvem, der kan sælges (EU-retten, s. 384), og garantiregler kan ikke entydigt henføres til disse. Garantien gives nok i forbindelse med salget, men garantiens konsekvenser er knyttet til tiden efter salget. Det skal dog bemærkes, at spørgsmålet ikke er omtalt i pensum, ligesom det ikke synes afgjort i praksis. Henføres det under kategorien "andet", skal det igen vurderes, om markedsadgangen påvirkes (betydeligt). Hvis man anvender den test, Domstolen anvendte i Trailersagen, må man konstatere, at det næppe vil afskrække kunderne, at de får en udvidet garanti, hvorfor det ikke er nærliggende, at denne betingelse er opfyldt, jf. EU-retten, s. 354. Man kan overveje, om markedsadgangen også kan hindres, ved at importøren afskrækkes, og antager man dette, er det mere nærliggende at antage, at der foreligger en hindring for markedsadgangen. Indtil videre har Domstolen dog ikke bekræftet, at man kan anlægge en sådan vurdering.

Enkelte studerende har henvist til servicedirektivets art. 23, men da der er tale om handel med varer, er forholdet ikke omfattet af dette direktiv.

I relation til notifikationsproceduredirektivet kan det overvejes, om der foreligger en teknisk specifikation omfattet af kategorien "andet krav". Kravet påvirker dog ikke produktets sammensætning og kan næppe antages at få en betydelig indflydelse på produktets afsætning. Derfor skal kravet ikke notificeres.

Ad D

Kravet, om at saunaovne skal sælges gennem detailhandelsbutikker, hindrer onlinesalg og er dermed en hindring for samhandlen, jf. Dassonville. Der er denne gang tale om et krav, der kan henføres til kategorien "salgsformer", jf. også teksten i note 85, EU-retten, s. 346. Derfor skal Keck-doktrinen anvendes, og interessen samler sig om den anden betingelse, hvorefter indenlandske og indførte varer skal påvirkes på samme måde. Da man afskærer onlinesalg, er det nærliggende, at særligt indførte varer vil blive berørt, idet udenlandske producenter som Asta afskæres fra den mest oplagte salgsform. Dette bekræftes også af Domstolens praksis, jf. de to sager om forbud mod visse distributionsformer, sag C-322/01, *Deutscher Apothekerverband*,

og sag C-108/09, *Ker-Optika*, som er omtalt i EU-retten, s. 384 f., idet det bemærkes, at disse sider alene er hovedtrækslæsning. Da Keck-doktrinen er overtrådt, skal det vurderes, om reglerne kan begrundes i art. 36. Mest oplagt er reglerne begrundet i forbrugerbeskyttelseshensyn, som ikke omfattes af art. 36. Man kan måske argumentere for, at det er begrundet i sundhedshensyn, idet køberne får vejledning og professionelle råd til, hvordan de sikkert kan installere en ovn, men selvom dette antages, er kravet ikke proportionalt, idet man i stedet kunne vælge at pålægge alle sælgere en vejledningspligt. Man kan også vejledes, når man køber online.

Et sådant krav er ikke notificeringspligtigt efter direktiv 2015/1535.

1.2.

Sådan som montagen er sammensat, udgør den væsentligste del en tjenesteydelse. Det skal derfor vurderes, om aktiviteten falder ind under servicedirektivet. Det er tilfældet, idet undtagelserne i direktivets art. 2, stk. 2, ikke finder anvendelse, jf. EU-retten, s. 755 f. Da Asta etablerer sig som leverandør af tjenesteydelser, skal det vurderes, om kravet om at yde efterservice er i strid med reglerne i kapitel III i direktivet. Dette kapitel finder også anvendelse på etableringer, hvor der som i opgaven ikke er noget grænseoverskridende element, jf. EU-retten, s. 760 f. Da det er et krav om, at tjenesteyderen skal levere andre tjenesteydelser sammen med sin egen tjenesteydelse, omfattes det af art. 15, stk. 2, litra h, jf. EU-retten, s. 770, og det skal derfor evalueres efter testen i art. 15, stk. 3. Kravet er ikke diskriminerende, men det skal vurderes, om kravet kan begrundes i tvingende almene hensyn og er proportionalt. Kravet kan formentlig begrundes i sundhedshensyn, eller hensynet til arbejdstagerne (idet det fremgår, at det primært er saunaer, der bygges som personalegode), men kravet er næppe proportionalt. Myndighederne kan blot pålægge saunaejerne at få foretaget sådanne tjek ved en selvvalgt tjenesteyder og behøver ikke knytte efterservicen (som en tillægsydelse) til den tjenesteyder, der monterer saunaen.

Det, at Asta nægter at levere til kunder hjemmehørende i medlemsstat Z, kan vurderes efter servicedirektivets art. 20, stk. 2. Der er dog alene en diskrimination, hvis afvisningen ikke er sagligt begrundet. Selvom hendes aversion mod personer fra medlemsstat Z ikke er saglig, er det dog sagligt, at man har begrænset sine aktiviteter til medlemsstat A, da det nødvendigvis vil kræve visse undersøgelser og forholdsregler at skulle montere saunaovne i andre medlemsstater. Derfor er hendes afvisning af kunder hjemmehørende i medlemsstat Z saglig, og der er således ingen overtrædelse af art. 20, stk. 2.

Astas diskrimination af kunder fra medlemsstat Z skal i første omgang vurderes efter servicedirektivets art. 20, stk. 2, der forbyder en tjenesteyder at diskriminere pga. bopæl. Men denne bestemmelse gælder kun i forhold til grænseoverskridende leveringer af tjenesteydelser, idet bestemmelsen befinder sig i direktivets kapitel IV, jf. også EU-retten, s. 761. Det betyder, at den forskelsbehandling, der sker af kunder i medlemsstat A, ikke omfattes af bestemmelsen. Alternativt kan man overveje, om forholdet kan omfattes af art. 56 TEUF, men denne forpligter ikke private tjenesteydere, og derfor må det afvises. Enkelte studerende overvejer, om Charterets art. 21 kan anvendes, men da Charteret ikke er del af pensum, forventes det ikke, at dette diskuteres. Nogle studerende overvejer at anvende art. 18, men denne bestemmelse finder for det første ikke anvendelse, når en mere specifik frihed kan anvendes (art. 56), og denne bestemmelse finder heller ikke anvendelse på interne forhold, ligesom den ikke har horisontal effekt.

Opgave 2

Domstolen gør det for det første klart, at spørgsmålet om arbejdssøgendes opholdsret reguleres af opholdsdirektivets art. 14, stk. 4, litra b, og at det således ikke længere (kun) reguleres af art. 45 TEUF, jf. præmis 22. Opholdsdirektivet kodificerer således retten for arbejdssøgende til at opholde sig i værtslandet, jf. præmis 26. Der henvises i dommen til sag C-292/89, *Antonissen*, som var den afgørelse, der oprindeligt fastslog, at arbejdssøgende har ret til at udøve fri bevægelighed efter art. 45. Ikke desto mindre støttede Domstolen sit resultat både på art. 45 og direktivet.

Begrebet "arbejdstager" er et EU-retligt begreb, som ikke skal fortolkes indskrænkende, og derfor skal begrebet "arbejdssøgende" heller ikke fortolkes indskrænkende, jf. præmis 24. Tilsvarende skal art. 45, stk. 3, fortolkes udvidende for at give arbejdstagerne den størst mulige beskyttelse, jf. præmis 25.

I de første tre måneder følger opholdsretten for enhver unionsborger – inkl. en arbejdssøgende unionsborger – af direktivets art. 6, og derfor kan den arbejdssøgende i denne periode ikke mødes med andre krav, end at denne har et gyldigt identitetskort, jf. præmis 36. Dette er formuleret så absolut, at det også må gælde, selvom unionsborgeren allerede i denne periode vælger at registrere sig som arbejdssøgende.

Men det følger af art. 14, stk. 4, litra b, og art. 7, at en arbejdssøgende har ret til at være i værtslandet i rimelig tid, således at vedkommende kan få kendskab til beskæftigelsestilbud og søge ansættelse. Denne rimelige frist løber fra det tidspunkt, hvor vedkommende registrerer sig som arbejdssøgende, jf. præmis 37, og det må i princippet kunne ske ved udgangen af de første tre måneder (eller på et senere tidspunkt forudsat betingelserne i art. 7 er opfyldte). Den rimelige frist skal være lang nok til at sikre den effektive virkning af art. 45, jf. præmis 39. Der er ikke angivet nogen frist i direktivet, men Domstolen accepterer, at en frist på seks måneder i princippet forekommer at være tilstrækkelig lang tid, jf. præmis 42. Da en unionsborger allerede kan have opholdt sig op til tre måneder (eller længere tid, jf. art. 7), kan det faktiske ophold således være længere end seks måneder.

Efter de første tre måneder, men mens den rimelige frist løber, kan værtslandet kræve, at den arbejdssøgende søger beskæftigelse. Værtslandet kan således kræve, at der fremlægges dokumentation for dette forhold allerede inden udløbet af de seks måneder.

Værtslandet kan derimod indenfor den rimelige frist ikke kræve, at den pågældende godtgør, at der foreligger reelle muligheder for ansættelse, jf. præmis 44-45. Det gjorde man i Belgien, hvilket er i strid med direktivet, jf. præmis 49. Dokumentation, for at der er reelle muligheder for ansættelse, kan derimod kræves efter den rimelige frist (på mindst seks måneder) er udløbet, jf. præmis 46.

Domstolen giver i præmis 47 nogle retningslinjer for, hvilken dokumentation der kan kræves, og hvordan den skal bedømmes. Det fremgår ikke klart af dommen, om det er dokumentation for, at man søger beskæftigelse, og/eller at man har reelle muligheder for at få ansættelse, Domstolen udtaler sig om. Men der henvises til GA's forslag, pkt. 75-76, og ved læsning af disse synes det at fremgå, at bemærkningerne relaterer sig til begge bevistemaer.